

ŠPORTSKE DVORANE U KASTVU I NOVIGRADU

Uvod

Gradilišta što ih danas predstavljamo na neki su način pomalo neobična jer su prilično razdvojena – šezdesetak kilometara zračne linije. Radi se o športskim dvoranama u dva manja grada – Novigradu istarskom i Kastvu pokraj Rijeke.

Odlučili smo se zajednički ih objaviti jer se radi o dva poznata povijesna naselja u sastavu tradicionalne Istre koja su smještena na njezinu zapadnom i istočnom rubu i na gotovo istoj sjevernoj geografskoj širini

SPORTS HALLS IN KASTAV AND NOVIGRAD

New sports halls are under construction in two Istrian towns. In the historic town of Kastav, in the immediate vicinity of Rijeka, the sports hall will be used by pupils attending the nearby school, but also by numerous local sports and cultural clubs. It will also be the venue of significant cultural events. The hall is built near the old town core and it will be possible to divide it into three distinct parts so that various activities can take place in the hall at the same time. The sports hall in Novigrad is built within a sports-recreation zone and will primarily be used for commercial purposes, namely as a practice hall for professional athletes, although it will also be used by local sportsmen, recreational athletes and school children. An interesting feature of this hall is that it is almost fully positioned under the ground level, with glassed surfaces and open playgrounds on the roof of the hall. Both halls are funded by local municipal authorities, and are built by builders from Međimurje region who are well known and held in high esteem in Istria.

Položaj Kastva (1) i Novigrada (2) na satelitskom prikazu Istre

(Novigrad 45°19', a Kastav 45°22'). U tim se gradićima sada grade zatvorene športske dvorane koje će znatno poboljšati kvalitetu života njihovih stanovnika. Nije nevažna ni činjenica da se obje dvorane grade istodobno i da ih gradi isti izvođač – Team d.d. iz Čakovca.

Dvorana u Kastvu

Osnovni podaci o Kastvu

Kastav je stari utvrđeni grad na grebenu kraškog brijega (377 m n.v.), na trasi staroga puta između Rijeke i Trsta. Nalazi se nadomak Opatije (6 km) i Rijeke (10 km) s kojom je

praktički i povezan. Od graničnog je prijelaza Rupe na hrvatsko-slovenskoj granici udaljen dvadesetak kilometara.

Tragovi su života u Kastvu iz 11. st. pr. Kr. potvrđeni arheološkim nalazima. U rimsko se doba naselje nazivalo Castua, vjerojatno po kaštelu, a to je i osnova današnjeg imena. Kastvom su prije dolaska Hrvata vladali Ostrogoti, Bizantinci i Langobardi, a poslije je bio u posjedu Devinskih grofova, grofova Walsee i Habsburgovaca, potom isusovaca i austrijske Dvorske komore do ukidanja gospoštije i kmetstva 1848. godine. Kroz 19. i 20. st. Kastav je pratio političku sudbinu toga područja, a poslije I. svjetskog rata dio je komune bio razdijeljen između Italije i Jugoslavije. Kastvu je status grada vraćen tek 1997. godine.

Kastav je u od 2003. zajedno s okolnim naseljima (Brnčići, Čikovići, Jurjenići, Jelovičani, Rešetari, Rubeši, Spinčići...) sjedinjen u jedinstveni grad koji na površini od 11 četvornih kilometara ima danas više od 11.000 stanovnika (8891 u popisu iz 2001.). Time se to područje, koje je velik

porast počelo bilježiti od 1990., svrstava među najgušće naseljena u Hrvatskoj, na razini Zagreba, Splita ili obližnje Rijeke.

Kastav je u sastavu Primorsko-goranske županije iako je povijesno oduvijek bio dio Istre i sjedište Kastavštine, golemoga područja koje je na istoku u početku obuhvaćalo i dio današnje Rijeke (granica je išla koritom Rječine), a poslije dijelove današnjih općina Viškovo i Klana. Na sjeveru se Kastavština pružala gotovo do slovenske granice, a na zapadu je zauzimala prostor većega dijela Učke zajedno s Medvejom, Lovranom, Veprincom i Opatijom te Voloskim koje je bilo i luka grada Kastva.

U Kastvu je od početka 18. st. djelovala prva hrvatska škola u Istri, a tu je od druge polovice 19. st. bilo i sjedište hrvatskoga narodnog preporoda. Još je 1866. osnovana prva istarska čitaonica, slavna *Čitalnica*, u čijem je sastavu nastala i *Bratofšćina hrvatskeh judi u Istri* koja je pomagala školovanje darovitih Istrana na višim školama. Uostalom na brjegu Sv. Mihovil pokraj Kastva, 1871. održan je Prvi tabor Hrvata Istre i kvarnerskih otoka s gotovo 10.000 sudionika. Konačno od 1906. u Kastvu je djelovala i prva istarska hrvatska učiteljska škola, a jedan je od prvih direktora bio i slavni Vladimir Nazor koji je upravo na kastavskoj čakavštini napisao neke od svojih najpoznatijih pjesama (primjerice, slavnu *Galiotovu pesan*).

Iz Kastva i Kastavštine potječu brojni istarski političari i kulturni radnici, poput braće Baštijan, Matka Laginje i Ivana Matetića Ronjgova, a od kraja 19. i početka 20. st. djeluju i brojna kulturno-umjetnička društva po kojima je Kastav i danas poznat. Najpoznatija je manifestacija *Bela nedelja* (prva nedjelja u listopadu) sa sajmom mladoga vina. Nekad su Kastavci bili nadaleko poznati obrtnici, posebno po kotlovima za rakiiju, bačvama i škrinjama za žensku odjeću. No mnogo su se i iseljavali

široom svijeta, a stanovništvo su po harale i brojne epidemije, poput kolere iz 1863. godine. Danas je Kastav, kojega su svi okolni stanovnici oduvijek nazivali gradom, mjesto u koje su doselili stanovnici iz svih krajeva Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine.

Karakteristike školske športske dvorane

Kastav je u posljednjih nekoliko godina doživio pravi demografski „bum“, što je znatno povećalo broj učenika u kastavskoj osnovnoj školi koja se nalazi u negdašnjoj kapetanovoj rezidenciji (gospoštijski dom) i nosi

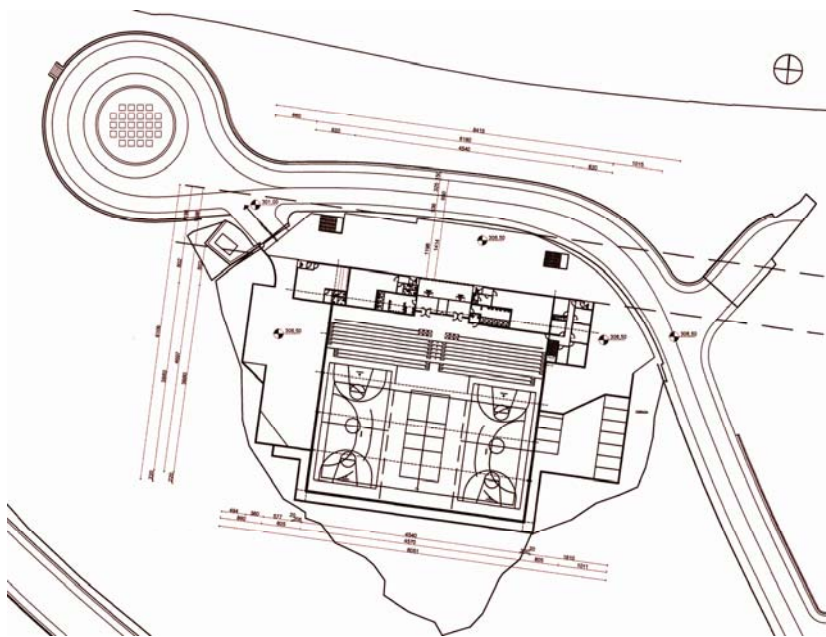

Maketa buduće kastavske školsko-športske dvorane

ime poznatoga lokalnoga prosvjetnog radnika Milana Brozovića. Ško

la ima približno 700 učenika i radi u dva turnusa, ali se razmišljalo i o uvođenju trećega jer je polaze i učenici iz susjednih općina – Matulja i Viškova. Učenici su se na satovima tjelesnog odgoja morali gurati u neprikladnoj i maloj dvorani, koja se nalazi uz postojeću školu i prigradna je u pedesetim godinama prošlog stoljeća. Stoga je gradnja školske dvorane u Kastvu uvrštena među državne i županijske prioritete.

Zbog velike športske tradicije toga kraja, gdje u dvadesetak raznovrsnih klubova djeluje gotovo 700 športaša, donesena je odluka da se nova dvorana ne gradi samo za školske već i za gradske potrebe jer je zaključeno kako bi bilo neracionalno graditi dvije odvojene dvorane. Zato zgrada nove dvorane ima 2850 m² korisne površine, a to je znatno više od normativa (do 1950 m²) koje za školske dvorane predviđa Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Stoga u financiranju nove školsko-športske dvorane samo jednim dijelom (u iznosu od 33 posto) sudjeluje Primorsko-goranska županija, a preostalo ulaže grad Kastav. Ujedno to je i najveća investicija koju je od svog osnutka potaknula ta jedinica lokalne samouprave.

Tlocrt dvorane i pristupne ceste u Kastvu

Nova se dvorana gradi kao samostojeća građevina u športsko-rekreacijskoj zoni stotinjak metara ispod osnovne škole i južno od stare gradske jezgre. Svečanost je početka radova dugoočekivane dvorane u Kastvu održana 29. siječnja 2009., a čast polaganja kamena temeljca pripala je uspješnim kastavskim športasima – odbojkašici i ondašnjoj učenici OŠ *Milan Brozović* Vlatki Jurđani te karatistu i treneru Alenu Zamliću.

Dvorana se gradi na građevnoj čestici od 5500 m² i imat će u posebnom aneksu sa sjeverne strane dvije etaže – prizemlje i kat. Borilište će biti velikih dimenzija (45 x 28 m), a to će dozvoliti formiranje triju poprečnih igrališta košarkaških dimenzija, međusobno odvojenih pregradnom mrežom, što će s odgovarajućim brojem garderoba i sanitarnih čvorova omogućiti istodobno iskorištavanje od strane triju različitih grupa učenika ili športasa. Na fiksnim će tribinama biti i gledalište za 600 posjetitelja, a predviđena je i mogućnost naknadnog postavljanja sklopivih tribina za još dodatnih 180 mjesta. Dakako da će dvorana, poput svih ostalih koje se sada grade, u posebnom aneksu imati, kotlovnice, spremišta, kabinete, fitness-salu, teretanu, dvoranu za sastanke i pres-konferencije, urede športskih klubova, ali i manji *kafić*.

Športasi će ulaziti iz garaže, gdje su ispod tribina smještene i svlačionice, sanitarni čvorovi, kupaonice, te uredi i sobe za nastavnike i trenere.

Predviđena su dva ulaza na tribinu – iz garaže i s vanjskog stubišta. Glavni će ulaz za gledatelje biti na gornjoj razini, gdje će biti i kabina za prodaju karata. Garaža će imati pedesetak parkirnih mjesta, što je u skladu s predviđenim brojem gledalaca i zaposlenika. Svi sanitarni čvorovi bit će prilagođeni osobama s invaliditetom. Tlocrtna je površina nove građevine 2298 m² (na dvije etaže 2850 m²) i ulaznoga platoa

1484 m². Vanjske će se stube popločiti kamenom, a cijeli će se ulazni plato posebno opločiti. Na katu će biti uredi u koje će se također moći ući s vanjske strane i iz garaže.

Projekt je nove školske športske dvorane izradio *Šport projekt* d.o.o. iz Samobora, a glavni je projektant Ratimir Škutelj, dipl. ing. arh., poznat po mnogim projektima zatvorenih športskih dvorana. Riječ je zapravo o idejnom projektu koji je prije desetak godina nagrađen na javnom natječaju. Projekt je konstrukcije izradio *Max ing* d.o.o., a projektant je Želimir Franciškić, dipl. ing. građ. Radi se o armiranobetonskoj i čeličnoj konstrukciji. Čelična se krovna konstrukcija sastoji od glavnih sandučastih nosača, nosača pokrova, spregova i zabatnih stijena, a armiranobetonsku čini konstrukcija stupova, greda, krovne ploče aneksa, stropne ploče prizemlja, vanjskih i pregradnih zidova, prilazne rampe i temelja te armiranobetonske montažne tribine.

Uz dvoranu je predviđena gradnja nove ceste na sjevernoj strani građevinske čestice od koje je nova građevina udaljena 11,4 m.

Posjet gradilištu

Novu dvoranu, investitor koje je Grad Kastav, posjetili smo u društvu sa Sinišom Matićem, dipl. ing. građ., direktorom građenja iz čakovečke tvrtke *Team* d.d. i glavnim inženjerom gradilišta. Gradi se prema projektu *Šport projekta*, a građenje nadzire *AG projekt* d.o.o. iz Kostrene (glavni nadzorni inženjer Ivica Lazaneo, dipl. ing. građ.). No na gradilištu smo razgovarali s Daliborom Čikovićem, mag. ing. aedif., mladim predsjednikom Gradskog vijeća Kastva (ujedno i zaposlenikom nadzorne tvrtke) i s Cvetkom Šćepanović, dipl. ing. građ., voditeljicom službe komunalnoga, stambenog i poslovnog sustava u sastavu jedinstvenoga gradskoga upravnog odjela. Dakako da su u razgovoru sudjelovali i naš domaćin ing. Matić te Željko Mrvac, ing. građ., voditelj građenja i njegov pomoćnik Damir Begović, ing. građ.

Od naših smo sugovornika doznali da su radovi zapravo započeli 12. siječnja 2009., a da je rok za dovršetak izgradnje 12. rujna 2010. Ukupna je ugovorena cijena građevinskih radova 26,87 milijuna kuna bez PDV-a, a u tu cijenu nije uračunata športska

Zemljani radovi na gradilištu dvorane

oprema. Grad je dobio povoljan zajam od *Hypo banke* u iznosu od 20 milijuna kuna za financiranje gradnje, a ostatak je troškova podmirila Primorsko-goranska županija.

Betonski radovi na gradnji dvorane

Montaža čeličnih nosača

U razgovoru s predstavnicima grada doznali smo da će nova dvorana mnogo značiti za brojne sportske udruge. Najtrofejniji je kastavski šport odboj-

ka, odbojkaši su osvojili drugo mjesto u Hrvatskoj ligi (Zapad), a kadetkinje drugo mjesto na prvenstvu Hrvatske, dok su se seniorke 1996. plasirale u Prvu ligu, gdje su zauzele

deveto mjesto. Najtrofejnijim kastavskim športovima pripada i šah čiji je najveći uspjeh, ujedno i najveći uspjeh kastavskog športa uopće, bilo

osvajanje drugog mjesta na prvenstvu Europe za žene. Nadaleko je poznata i speleološka udruga *Estavela*, a razumljivo jest da je najpopularnije i najmasovnije boćanje. Uostalom dvorana se gradi u sastavu športsko-rekreacijske zone u kojoj je na otvorenom uz četverostazno boćalište još i rukometno (uglavnom se koristi za nogomet), košarkaško i odbojkaško igralište te igralište za odbojku na pijesku. Hoće li jednoga dana u toj zoni pokraj dvorane biti i zatvoreni plivački bazen o tome tek trebati razmisliti, kaže ing. Čiković.

Dvorana će, dakako, mnogo značiti i učenicima obližnje osnovne škole i to ne samo za kvalitetniju nastavu fizičkog odgoja, već će omogućiti i poboljšanje nastave jer će se u staroj dvorani urediti nekoliko novih učionica. Nova će dvorana mnogo značiti i za poboljšanje kulturnog života u Kastvu jer će se u njoj održavati i razna kulturna zbivanja, poput većih koncerata i drugih priredaba. To će mnogo značiti i za *Kastafsko kulturno leto*, manifestaciju koja se održava već 18 godina i na kojoj se zna okupiti i do 10.000 posjetilaca. Dvorana može izvršno poslužiti u slučaju nevremena.

Svojim sadržajima, ponajprije popratnima, može poslužiti i kastavskim rekreativcima. Već se sada može zaključiti kako će teretana i ugostiteljski prostor biti dani u najam radi lakšega održavanja.

Za našeg su posjeta u dvorani bili završeni svi grubi građevinski radovi i gotovo u cijelosti postavljena ventilacija i klimatizacija te uvedena vodovodna i kanalizacijska instalacija. Bio je postavljen i sustav grijanja, ali i ostala strojarska oprema. Započelo se i s obrtničkim radovima, a bila je postavljena keramika (i zidne i podne pločice) i sva unutrašnja stolarija. Dopršavali su se i soboslikarski radovi, a već su i prije dovršeni unutarnji i vanjski bravarski radovi, ali i dijelovi pročelja, posebno s južne strane.

U dvorani su preostali završni radovi i fina montaža, uvedena je rasvjeta i provedene i razvučene sve instalacije. Zapravo *Team* je s radovima ispred predviđenih rokova. Međutim, otvaranje dvorane ovisit će o gradnji pristupne ceste i nove trafostanice. Grad Kastav je u protekloj, 2009. godini osigurao 4,5 milijuna kuna za gradnju pristupne ceste s potrebnom infrastrukturom u dužini od 250 metara, koja je zapravo županijski koridor. Sve to mora biti završeno najkasnije do početka iduće školske godine, kako bi školska športska dvorana i svi potrebni prateći sadržaji, uključujući cestu, trafostanicu i ostalu komunalnu infrastrukturu, bili u funkciji. *Elektroprimorje* iz Rijeke u sastavu *HEP-a* obvezno je za potrebe športske dvorane izgraditi novu trafostanicu ishoditi potrebne dozvole. Za gradnju pristupne ceste potrebno je zaključiti postupak javne nabave, ali će rok završetka biti uvjetovan time da cesta bude u prometu do rujna 2010.

Čini se da su investitoru, u ime kojih je kao koordinator na gradilištu Dario Medvedec, dipl. ing. građ., iznimno zadovoljni brzinom i kvalitetom građenja čakovečkih građevinara. O tome uostalom postoje i pisane potvrde, od kojih je najzanimljivija ona koja je krajem svibnja 2009. objavljena u riječkom *Novom listu* kada su radovi još bili gotovo u začecima. Tamo se zaista ovo gradilište osobito ističe kao primjer urednosti, primjene propisa i visokih standarda građenja te zaštite na radu. Posebno j uočljiva činjenica da svi na gradilištu imaju zaštitne kacige i rukavice, baš kao i na stranim gradilištima, u što smo se mogli i sami uvjeriti. Navodi se kako nigdje nema viška materijala i kako se sav građevinski otpad selektivno odlaže u posebne kontejnere.

I voditelji su gradilišta, posebno direktor građenja ing. Siniša Matić i ing. Željko Mrvac ponosni na to gradilište. Ipak ističu da je bilo i dosta

problema zbog skućenog pristupa za mehanizaciju, problema sa skladištenjem i dovozom materijala privremenim putem. Bilo je problema i s miniranjem zbog guste naseljenosti

radnici, kojih je u vrijeme našega posjeta na gradilištu bilo pedesetak, uglavnom rade unutar građevine. Bilo je i teškoća u početku kada je tijekom iskopa otkrivena vrtača koja

Unutrašnjost školsko-športske dvorane u Kastvu

Pogled na gotovo završenu dvoranu

pa se to obavljalo prema posebnom elaboratu i sa smanjenim punjenjima, uz stalno mjerenje trusnih pomaka. Sada je sve mnogo lakše kada su uklonjeni kontejneri i kada uprava i

je napunjena materijalom iz iskopa, a iskop je obavljao jedan kooperant iz Rijeke i svi su iskopi zaštićeni mrežama. Prvotnim su projektom bili predviđeni i potporni zidovi, po-

sebno u dijelu zabatnoga južnog zida i dijela potpornih zidova parkirališta, no to je izbjegnuto promjenom projekta i podizanjem najniže razine terena za 2,5 m. Stoga je sada najniža kota dvorane na 306,5 m n.v. Potporni su zidovi pretvoreni u ogradu (visoku 1 – 1,5 m) i odmaknuti od zidova dvorane na 2 m.

Čeličnu je konstrukciju izradila i montirala tvrtka *Bajkmont* d.o.o. iz Sesveta.

Odlazeći iz Kastva popeli smo se do staroga grada, odakle se lijepo vidi nova dvorana i dio nedalekoga Kvarnerskog zaljeva.

Dvorana u Novigradu

Osnovni podaci o Novigradu

Grad je Novigrad smješten na sjeverozapadnoj obali istarskog poluotoka i udaljen je od slovenske granice 25 km, a po petnaestak kilometara od obližnjih gradova – Poreča, Umaga i Buja. Gradsko se područje prostire na 27 km², a na obalnom dijelu obuhvaća dio od Dajle na sjeveru do ušća Mirne na jugu. Na području su grada uz Novigrad još i spomenuta Dajla te Antenal, Bužinija i Mareda. Prema popisu iz 2001. Novigrad je imao 4002 stanovnika i po naseljenosti je najveći među četiri naselja istog imena u Hrvatskoj. Inače taj se gradić razvio na utvrđenom otočiću koji je, kako se čini, tek u 18. st. spojen s kopnom. Do današnjih je dana sačuvao svoju staru urbanu jezgru.

Područje je sadašnjega grada bilo nastanjeno u antičkim vremenima o čemu svjedoče mnogobrojni arheološki nalazi. Grad se prvi put u pisanim spomenicima kao Neapolis spominje tek 599. godine, potom kao Civitas Nova u 9. st., što je uostalom i danas talijanski oblik njegova imena – Cittanova. Poslije se, osobito u 12. st. u crkvenim krugovima, mada neki smatraju da mu je to zapravo bilo i prvotno ime, grad naziva i Emonia i Aemonia i Emona, baš kao

i stara Ljubljana. Sasvim se pouzdano zna da je grad postojao u kasnoj antici, a dokaze o njegovu postojanju u prijašnjim vremenima još valja potražiti, posebno što se i biskupija spominje od kraja 6. st. pa do 1828. kada je ukinuta.

U nedostatku drugih izvora valja se okrenuti legendama. Prema jednoj su legendi za vladavine rimskoga cara Numerijana (283.-284.) u Emوني gradu u Karniji (što bi odgovaralo današnjoj Ljubljani i pokrajini Kranjskoj) živjeli bogati i pobožni supružnici koji su imali sina jedinca Pelagija, odgojena u kršćanskoj kreposti. Njega su sa sedam godina povjerali prezbiteru Uraniju koji ga je skrivao od progonitelja. Kako su Pelagijevi roditelji vrlo rano umrli, sve je svoje nasljedstvo razdjelio oslobođenim slugama te nastavio živjeti s Uranijem. Za progona cara Numerijana Pelagije se izjasnio kršćaninom. Bio je uhićen i teško mučen. Šibali su ga metalnim šibama, čupali meso kliještama, trbuh polijevali vrelim uljem i valjali po staklu. On je sve to junački podnio, ali je potom obezglavljen. Njegovo je mučeništvo mnoge preobratilo na kršćanstvo, a tajno ga je sahranio njegov učitelj i staratelj Uranije.

Kako je Emona stradala u mnogim provalama, a najteže 452. za prodora Huna pod vodstvom Atila, njezi-

no se stanovništvo razbježalo po Italiji i Istri. Kako je negdašnja novigradska katedrala i sadašnja župna crkva posvećena Sv. Mariji, Sv. Pelagiju i Sv. Maksimu, a i današnja se novigradska župa naziva Sv. Pelagija Mučenika, sasvim je moguće da je netko od izbjeglica iz stare Emone na mali otočić pokraj ušća Mirne (koji je možda već bio utvrđen) prenio moći Sv. Pelagija. Iako za postojanje toga sveca nema stvarne potvrde, zna se da su za izbjeglice otoci bili pravo pribežište. Kasnije bi pojavljivanje imena Emona ili Emonia bilo samo potvrda te teorije kako su Novigrad naselili negdašnji Ljubljanci. Uostalom i sadašnje ime svjedoči o nešto kasnijem postanku.

Grad je u povijesti bio pod bizantskom, franačkom (tada je od 7. do 9. st. doživio procvat jer je bio sjedište franačkog kneza Ivana), njemačkom, mletačkom, napoleonskom, austro-ugarskom i talijanskom upravom. Bio je gotovo opustio tijekom 16. i 17. st. zbog ratova i zaraznih bolesti.

Grad danas ima katedru Čakavskog sabora za glazbu, a u Novigradu se svake godine održava skup darovite djece iz svih krajeva Hrvatske pod nazivom *Novigradsko proljeće*.

U gradu djeluje nekoliko športskih klubova, poput teniskoga, nogometnoga, košarkaškoga i karate kluba.

Prikaz buduće dvorane u Novigradu i njezina uklopanja u okoliš

Novigrad se prije četrdesetak godina okrenuo turizmu, pa se velik broj građana zapošljava u hotelima i restoranima, a to je i danas glavna gospodarska grana. Osim toga razvijeno je ribarstvo, tekstilna industrija i poljoprivreda.

Karakteristike dvorane u Novigradu

U novigradskoj se športskoj zoni Marketi, omeđenom pekarom, domom umirovljenika i benzinskom postajom Tere, nakon pet godina priprema (što ih je potaknuo sadašnji gradonačelnik Anteo Milos) završava gradnja gradske športske dvo-

Projekat zajednički potpisuju arhitekti Mario, Piero i Dalila Perossa iz *Studija Arch. Perossa* d.o.o. iz Momjana (zaselak Oskuruš) pokraj hrvatsko-slovenske granice. Zapravo glavni je projektant prof. dr. sc. Mario Perossa s Fakulteta za arhitekturu Sveučilišta u Ljubljani, a taj se cijerenjeni i nagrađivani arhitekt (dobitnik je nagrade *Viktor Kovačić* za najuspješnije arhitektonsko rješenje 2000. u Hrvatskoj za vilu Haj u Lovrečici pokraj Umaga) gotovo specijalizirao za nadahnutu reinterpretaciju istarske graditeljske baštine. U ovom slučaju na neki način dodatno povezuje Novigrad i Ljubljanu.

zemlje sa stupovima ogradne mreže čija visina dostiže +7,56 m. Inače je unutrašnja visina dvorane (svijetli otvor) 9,67 m (od -6,67 do +3 m).

Pred športskom je dvoranom na zapadnoj strani predviđen širok pristupni prostor koji preko natkrivenoga dijela i vjetrobrana vodi do ulaznog predvorja. U prizemlju su građevine uz predvorje planirani uredi uprave, recepcija, blagajna i *kafić* te pristup fiksnim tribinama i galerijama. U prvom će se podrumu nalaziti polivalentna dvorana, *wellness*-centar, teretana, sanitarne prostorije, skladišta, skladište *kafića*, prostorije kuć-

Budući izgled dvorane u Novigradu s igralištem na krovu

rane koja je za razliku od one u Kastvu ponajprije namijenjena športasima i rekreativcima, ali i turistima, posebno športasima koji će na tom području obavljati športske pripreme i tako produljiti turističku sezonu. Stoga je i dvorana znatno raskošnija i opremljenija, ali je ujedno mnogo neobičnija od ostalih, gotovo futuristička. Dovoljno je reći da se gradi u tri razine i da ima ostakljeno prizemlje i dva podruma, dok su na krovu također predviđeni otvoreni športski tereni.

Dimenzije su dvorane zaista dojmljive. Na građevinskoj se čestici od gotovo 11 tisuća četvornih metara gradi dvorana tlocrtne površine od 3360,6 m² te 6688,9 m² bruto i 5587,15 m² neto korisne površine, od čega na drugi podrum, gdje se nalazi športsko borilište, otpada 2885,1 m², a preostalo na prizemlje i prvi podrum. Dimenzije su drugoga podruma dvorane 69,1 x 48,3 m, a borilišta 55,5 x 32 m. Najniža je razina građevine (kota borilišta) na -6,67 m, a pokrov se nalazi na visini od +4,5 m iznad

nog majstora i galerije s kojih se može prići fiksnim i pomičnim tribinama. Kako je građevina na južnoj i istočnoj strani proširena do razine prvoga podruma. Iz polivalentne se dvorane, *wellness*-centra, teretane i galerija može izlaziti na dvorište koje će zbog iskopanoga terena djelovati nešto intimnije.

Dvorište je sa zapada, s prilaznog trga, dostupno rampom i stubištem, a na istočnoj je strani stubište koje je veza s okolnim terenom i natkri-

venim prolazom dvorane u prizemlju. Postoji i treće vanjsko stubište koje povezuje dvorište s parkiralištem uz cestu na sjevernoj strani dvorane i s krovom na kojem će biti dodatna vanjska igrališta. iz dvorišta se može doći do kotlovnice i instalacija s ophodom koje se nalaze uzduž cijeloga ukopanog dijela građevine.

Budući izgled borilišta i tribine nove novigradske dvorane

U drugom će se podrumu nalaziti igralište sa svlačionicama i sanitarnim prostorijama za sportaše, trenere i suce, dvije dvorane za *squash*, klupska sala, mala dvorana, prostorija za prvu pomoć, spremište te šuplji ophodi i prostorije za instalacije. Sve su etaže povezane stubištima i dizalom. Četiri stubišta povezuju prizemlje i prvi podrum, a dva prvi i drugi podrum, dok dodatna stubišta u praznom ophodu oko dvorane (koje služi i kao dodatna zaštitna hidroizolacija) povezuju prvi i drugi podrum. Vanjska su igrališta na krovu dvorane dostupna dizalom, vanjskim stubištima i rampom koji su predviđeni na sjeveroistočnoj strani dvorane. Nepokretnim osobama i osobama smanjene pokretljivosti omogućeno je slobodno kretanje po sportskoj dvorani jer su sve razine povezane dizalima, a u prvom su i drugom podrumu predviđene i posebno opremljene sanitarije.

Građevina se sastoji od armiranobetonskih nosivih zidova i ploča te

pregradnih zidova od opeke s čeličnom krovnom konstrukcijom. Sva su pročelja potpuno ostakljena termopan staklom, osim djelomično na istočnoj strani gdje će biti aluminijska bravarija. Krov na kojem će biti vanjska igrališta predviđen je od trapeznoga lima u nagibu od 1,8 posto zbog odvodnje, a toplinska je izola-

ske komunikacije biti asfaltirani, a ostali će se dijelovi građevinske čestice hortikulturno urediti.

Ukopana je sportska dvorana temeljena na armiranobetonskoj ploči koja je oslonjena na vapnenačku stijenu. Čelična se krovna konstrukcija sastoji od glavnih zavarenih limenih nosača (s rasterom od 6 m, rasponima od 37,6 m i prijepustima od 4,97 m) koji su čeličnim vijcima spojeni sa sekundarnom čeličnom konstrukcijom. Iznad krovne konstrukcije predviđena je posebna konstrukcija otvorenih terena koja će biti oslonjena na posebne polipropilenske oslonce. Glavni se čelični nosači zglobno oslanjaju na armiranobetonske stupove, a stakleno je pročelje ovješeno na profilima koji su spregovima povezani s krovnom konstrukcijom. Projektant je konstrukcije mr. sc. Esad Hadžiomerspahić iz tvrtke *Stabilnost* d.o.o. iz Rijeke

Investitor je gradnje posebna tvrtka *Neopolis sport* d.o.o. koju je za tu namjenu osnovalo gradsko poglavarstvo. Gradnja se financira iz proračuna i povoljnim zajmom od 40 milijuna kuna koji je na rok otplate od 25 godina dobiven od *Istarske*

cija smještena u spušenom stropu. Građevina će biti priključena na postojeću komunalnu infrastrukturu, a predviđeno je i uređenje vanjskog prostora jer će parkirna mjesta i vanj-

Gradevinska jama za dvoranu u Novigradu

kreditne banke iz Umaga. Građevinski su radovi ugovoreni na 16,6 milijuna kuna bez PDV-a, a procijenjena je u vrijednost s infrastrukturom približno 32 milijuna kuna, također bez PDV-a. No računa se da će se ukupna cijena dvorane sa svom opremom popeti na 40 milijuna kuna.

Posjet gradilištu

I ovo smo gradilište posjetili zajedno s ing. Sinišom Matićem iz tvrtke *Team*, glavnim izvođačem dvorane. Najprije smo se sreli s Tomislavom Poljuhom, dipl. ing. građ., glavnim inženjerom gradilišta i voditeljem građenja Nikolom Šegovićem, građ. teh., s kojima smo i obišli već gotovo završenu zgradu. Dvorana je ostakljena, instalirani su i uređaji za grijanje i hlađenje, a pri kraju su i elektroinstalaterski radovi. Postavljen je i poseban *sendvič* športski pod. Vjeruje se da će svi radovi, ako dozvole vremenski uvjeti, biti završeni do početka ožujka 2010. kada bi trebalo započeti s tehničkim pregledom.

Koordinaciju s izvođačima u ime investitora vodi Sandra Rugani Kukuljan, dipl. ing. arh., pročelnica grads-

kog odjela za prostorno uređenje i komunalnu izgradnju. O projektantima je već bilo govora, a radove nadzire *Učka-konzalting* d.o.o. iz Pazina (glavni nadzorni inženjer mr. sc. Dino Ružić, dipl. ing. građ.).

Montaža krovne konstrukcije na dvorani

Nakon obilaska razgovarali smo s voditeljima građenja, a bili su nazočni i projektanti, braća Mario i Piero

nije se zbog kamene podloge uopće računalo s pojavom podzemnih voda. Ipak je zbog obilnih kiša koje su padale u jesen 2008. ustanovljeno da se na terenu ispod buduće dvorane kao najnižoj točki skupljaju okolne ocjedne vode i da betonsku podlogu radi hidroizolacije i stabilnosti treba injektirati i zaštititi posebnim vezivnim materijalom. Stoga su iskopani upojni bunari i instalirane crpke da bi se višak vode odvodio u oborinsku kanalizaciju. Iskop je građevinske jame obavio *Dario kop* d.o.o. iz Vodnjana, a jama je bila duboka približno 7,5 m i ukupnoga obujma 33.000 m³. Kameni je materijal iskorišten za pripremu budućeg parkirišta.

Sve izvođače posebnih radova bira posebno povjerenstvo investitora. Tako je za bravarske radove izabrana tvrtka *Emis* d.o.o. iz Marušića, za elektroinstalacijske tvrtke *Edison*

Početak betonskih radova na dvorani u Novigradu

d.o.o. iz Čakovca i obrtnička tvrtka *Elektromarket* iz Novigrada, za strojarske *BM-Euromont* d.o.o. iz Pule, a za postavljanje športskog poda u dvorani *Gamabon* d.o.o. iz Zagreba.

Unutrašnjost dvorane i montirana čelična konstrukcija

U razgovoru s projektantom prof. Mariom Perossom doznali smo kako neupućeni prolaznik neće ni znati da je riječ o športskoj dvorani jer je iz terena „izrasla“ tek nekoliko metara. Štoviše, i među investitorima bilo je u početku određenih otpora, posebno stoga što se radi o jednoj od najvećih gradskih investicija koja se, međutim, uopće ne ističe u prostoru. Idejno je rješenje dvorane izrađeno po pozivu 2003., a glavni je projekt naručen 2005. i predan investitoru 2008. godine.

U dvorani se velika pozornost poklanja izboru materijala te zvučnoj izolaciji, posebno stropu od *rockwoola* koji apsorbira buku. Svi su zidovi i podovi premazani posebnim epoksidnim materijalima, a posebna je zanimljivost da u cijeloj dvorani uopće nema nikakvih keramičkih pločica. Uvedeno je i posebno podno grijanje koje je već uključeno da bi se što prije stabilizirao parket i osušili betoni.

Namjena je dvorane polivalentna i osim lokalnim klubovima i rekreativcima vjerojatno će povremeno poslužiti i učenicima osnovne škole *Rivarela* koji imaju vrlo malu dvo-

ranu. Možda će se njome najviše služiti rekreativci i turisti, a posebno se, kao što je rečeno, priželjkuju športski klubovi na pripremama. Dvorana ima 1300 sjedala, 700 na fiksnim i 600 na pomičnim tribinama. No broj se gledalaca može znatno povećati i na 1800 jer se športski susreti mogu pratiti i s galerije. Kada se bude radilo o kulturnim zbivanjima, dodavanjem posebnih sjedala može se povećati i do 2500 gledalaca. U slučaju nevremena dvorana može poslužiti i u ljetnim mjesecima.

Iako se zbog troškova bilo odustalo od igrališta na krovu, dvorana ipak neće biti uskraćena za to originalno rješenje. Ravna će ploha (površine od gotovo 3210 m²) biti pokrivena pravokutnim elementima od drvenih vlakana i polipropilenske smole, otpornim na ekstremne temperature i vremenske uvjete, a na njoj će, na otvorenom, biti uređena dva rukometna igrališta i *skate-park*. Radi se o

posebnom materijalu, njemačkog proizvođača, koji se rabi za uređivanje parkova i prostora oko bazena i ne zahtijeva posebno održavanje, a postavit će ga tvrtka *Poliforma* d.o.o. iz Zagreba. Inače taj krov stoji isto toliko koliko i običan krovni pokrov.

Priprema se i uređenje okoliša s 44 parkirna mjesta i zelenim oazama na sjevernoj strani dvorane, a sa Županijskom upravom za ceste traži se najprikladnije rješenje za povezivanje južnoga velikog parkirališta s cestom Poreč – Novigrad, što je jedan od preduvjeta za dobivanje uporabne dozvole. Istočno od dvorane u budućnosti se planira boćalište i neki drugi športski sadržaji.

Tijekom razgovora uočili smo da su svi sudionici u gradnji vrlo zadovoljni dosad izvedenim radovima i da su osobito ponosni što su uključeni u gradnju jedne tako lijepe i neobične gradske športske dvorane.

Zaključak

U gospodarskoj krizi i u sve većem nedostatku novih građevinskih projekata odlučili smo se prikazati dvije zanimljive športske dvorane čije će skoro otvaranje mnogo značiti stanovnicima malih gradića u kojima se izvode. Htjeli smo upozoriti kako ipak nije sve stalo i kako se vrijedni i zanimljivi projekti i dalje grade te da se pritom itekako vodi briga o kvaliteti izvedenih radova, organizaciji gradilišta i ugradnji najboljih materijala.

Prikazali smo dva međusobno udaljena gradilišta sa zapadnoga i istočnoga ruba Istre, uvjereni da se takvih građevina ne bi postidjele ni znatno veće sredine. Pritom najviše raduje činjenica da su investitori dijelom ili u cjelini jedinice lokalne samouprave.

Branko Nadilo

Crteži i fotografije:
arhivi izvidača i projektanata te B. N.